Dosarul nr. 2-6943/23

2-23050456-12-2-05042023

H O T Ă R Î R E

Î N N U M E L E L E G I I

01 iulie 2024 mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani
Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecător Livia Mitrofan
Grefier Valeria Tambur

examinând în procedură generală, în ședință de judecată publică, cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Vîrlan Piotr către OCN ”Iute Credit” SRL, autoritatea Publică Comisia Națională a Pieții Financiare cu privire la declararea nulă a clauzelor,

constată :

CIRCUMSTANȚELE DE FAPT

1. La 04.04.2023, Vîrlan Piotr a depus cerere de chemare în judecată către OCN „Iute Credit” SRL, autoritatea publică Comisia Națională a Pieței Financiare, prin care a solicitat constatarea nulității absolute a clauzei care prevede comisionul de transfer în mărime de 1,5% din contractul de credit nr. *****din 29.05.2021; constatarea nulității absolute a clauzei care prevede comisionul de examinare a cererii în mărime de 5 999,87 lei din contractul de credit nr. *****din 29.05.2021; constatarea nulității absolute a clauzei care prevede comisionul de administrare lunară în sumă de 454,84 lei sau 16 374,24 lei total din contactul de credit nr. *****din 29.05.2021; constatarea nulității absolute a pct. a, b, e, f a contactului de credit nr. *****din 29.05.2021; constatarea nulității absolute a pct. h a contactului de credit nr. *****din 29.05.2021; constatarea nulității absolute a clauzei inserate în pct. 3.1, 3.3, 3.7, 3.9 din informații standard privind creditul pentru debitori; încasarea tuturor cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea cererii de chemare în judecată, partea reclamantă a menționat că, la data de 29.05.2021, Vîrlan Piotr și OCN „Iute Credit” SRL au încheiat contractul de credit nr. *****, prin care pârâtul a acordat reclamantului un credit, în mărime de 24 995,45 lei. Creditul a fost acordat până la 23.10.2024.

3. Reclamantul consideră că contractul de credit conține un șir de cauze abuzive și ilegale, fiind posibile de a fi anulate.

4. Conform contractului, Vîrlan Piotr trebuie să restituie în total 49 763,43 lei, sumă care este compusă din:

- Suma creditului 24 999,45 lei;
- Dobânda aferentă 2 389,87 lei;

- Comision de examinare a cererii 5 999,87 lei;
- Comision de administrare lunară de 454,84 lei sau total 16 374,24 lei.

5. Astfel, dobânda aferentă reală a contractului constituie suma de 24 763,98 lei (2 389,87 + 5 999,87 + 16 374,24), fapt ce contravine art. 329, 874, 1072 a Codului civil, deoarece sumele de 5 999,87 + 16 374,24 sunt camuflate sub comisioane abuzive, care induc în eroare consumatorul la încheierea contractului.

6. Comisioanele abuzive constituie 22 374,11 lei (5 999,87 + 16 374,24), ce reprezintă 1 872,41% din suma dobânzii aferente, adică de 10 ori mai mult sau 89,49% din suma creditului și nu este altceva decât o dobândă ascunsă, menită se inducă în eroare consumatorul, pentru a-l determina la încheierea contractului cu o dobândă aparent rezonabilă stabilită de 6%, dar, în realitate, dobânda este mult ai mare decât cea pe care consumatorul o percepe la semnarea contractului.

7. Reclamantul consideră comisioanele un pretext pentru a justifica perceperea acestei dobânzi mascate pentru a nu afecta „caracterul rezonabil al dobânzii de 6% anual", or, în realitate fără a justifica ca comisioane suma de 22 374,11 lei, dobânda aferentă ar constitui aproximativ 60% anual.

8. Conform contractul de credit, consumatorului i-a fost impus un comision de transfer, comision de examinare a cererii 5 999,87, comision de administrare total 16 374,24 a creditului, fără a indica modalitatea de calcul, care este formula, premisele care justifică aceste comisioane ce rezultă că sunt stabilite unilateral de pârât, fără a fi negociate efectiv cu consumatorul, fapt ce contravine art. 1069 alin. (4), art. 1062 alin. (1), art. 1077 alin. (1), pct. 6 a Codului civil și formulei de calcul stabilite de Recomandarea CSJ nr. 13 din 01.11.2012.

9. Astfel, reclamantul consideră că comisioanele au un caracter abuziv, ilegal, care se manifestă ca o dobândă contractuală mascată.

10. A invocat că comisioanele sunt deja incluse în costul creditului, deoarece, reieșind din formula stabilită de Recomandarea CSJ nr. 13 din 01.11.2012, acele 5% din dobânda aferentă constituie diferite cheltuieli/comisioane, iar în speță pârâtul a impus consumatorului comisioane suplimentare față de cele existente incluse în cuantumul dobânzii aferente, ce duce la o îmbogățire nejustificată, respectiv este o clauză abuzivă.

11. Astfel, în concluzie, clauzele privind comisioanele nu au fost negociate individual, reieșind din caracterul specific al genului de activitate al pârâtului, deoarece este profesionist față de reclamant, iar reclamantul nu a avut posibilitatea să negocieze sau să influențeze această clauză, reieșind din prevederile art. 1069 alin. (4) al Codului civil.

12. Reclamantul a mai evidențiat că aceste clauze sunt abuzive deoarece creează un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților, or ceste comisioane nu sunt definite clar, nu este clar indicat scopul lor, consumatorul achită servicii exorbitante, fără a obține o contraprestație, iar aceste comisioane sunt mai mari de 10 ori ca dobânda aferentă.

13. Prin urmare, solicită admiterea integrală a cererii de chemare în judecată.

14. Partea pârâtă nu a depus referință la cererea de chemare în judecată.

15. La data de 08.10.2023, Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare

și Protecția Consumatorilor a depus referință la cererea de chemare în judecată, prin care a solicitat constatarea clauzelor abuzive, după cum urmează: textul de la pct. 3.1 din Informații standard privind creditul nebancar pentru debitori și textul din Contractul de credit nebancar nr. *****din 29.05.2021; textul de la pct. 3.3 din Informații standard privind creditul nebancar pentru debitori și textul din Contractul de credit nebancar nr. *****din 29.05.2021; textul de la pct. 3.5 din Informații standard privind creditul nebancar pentru debitori și textul din Contractul de credit nebancar nr. *****din 29.05.2021; textul de la pct. 3.9 din Informații standard privind creditul nebancar pentru debitori și textul din Contractul de credit nebancar nr. *****din 29.05.2021.

16. Reprezentantul intervenientului accesoriu a menționat că, în speță consumatorul Vîrlan Piotr nu a dispus de posibilitatea de a negocia în mod individual clauzele contactul de credit nr. *****din 29.05.2021, iar impunerea necondiționată a unui comision de examinare a cererii nejustificat de mare sau disproporționat în raport cu suma împrumutului contractat, conduce la faptul că consumatorul este obligat irevocabil de a respecta o clauză ce reprezintă un abuz din partea agentului economic, defavorizându-l pe primul, care este partea mai vulnerabilă a raportului juridic.

17. A mai indicat că impunerea necondiționată a unui comision nejustificat de mare în mărime de 454,84 lei lunar în raport cu suma împrumutului contractat conduce la faptul că consumatorul este obligat irevocabil de a respecta o clauză ce reprezintă un abuz din partea agentului economic, defavorizând partea vulnerabilă a raportului juridic.

18. Cu referire la textul de la pct. 3.9. din Informații standard privind creditul nebancar pentru debitori și textul din Contractul de credit nebancar nr. *****din 29.05.2021, a invocat că prevederea contractuală în cauză reprezintă o practică abuzivă din partea agentului economic, generând un decalaj dintre drepturile și obligațiile părților, în defavoarea consumatorului, prin compensarea nejustificată a cheltuielilor suportate de facto de către comerciant.

19. Cu referire la textul de la pct. 3.5. din Informații standard privind creditul nebancar pentru debitori și textul din Contractul de credit nebancar nr. *****din 29.05.2021, a invocat că în contractul de credit lipsește un exemplu reprezentativ care menționează toate ipostazele folosite pentru calculul dobânzii anuale efective și valoarea totală plătibilă.

CHESTIUNI DE PROCEDURĂ

20. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 07.04.2023, cererea de chemare în judecată a fost acceptată în procedura generală, cu fixarea ședinței de judecată (f.d.13).

21. Prin încheierea protocolară din 17.10.2023, s-a dispus atragerea în proces a Comisiei Naționale a Pieței Financiare, în calitate de autoritate publică (f.d.54).

22. În ședința de judecată, partea reclamantă nu s-a prezentat. A solicitat examinarea cauzei în lipsă. Partea pârâtă nu a recunoscut acțiunea, iar reprezentantul intervenientului accesoriu a recunoscut parțial acțiunea.

APRECIEREA INSTANȚEI

23. Studiind cererea de chemare în judecată și înscrisurile anexate, examinând probele administrate și raportându-le, per ansamblu, la prevederile legale ce guvernează spața, instanța reține următoarele.

24. Conform art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Alineatul (3) al articolului în cauză statuează că, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților şi ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

25. Potrivit art. 121 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

26. Conform art. 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Alineatul (3) al articolului menționat, stabilește că, fiecare probă se apreciază de instanță privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficiența pentru soluționarea cauzei.

27. Potrivit art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță şi pe probele cercetate în ședință de judecată.

28. La caz, drepturile și obligațiile consumatorului sunt reglementate de Legea cu privire la protecția consumatorului, nr. 105 din 13.03.2003 și Codul civil.

29. Articolul 327 alin. (1) Cod civil statuează că actul juridic este nul dacă nulitatea sancționează încălcarea unei dispoziții legale prin care se ocrotește un interes general (nulitate absolută).

30. Potrivit art. 328 alin. (1) din Codul civil, nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată atât pe cale de acțiune, cât și pe cale de excepție, de orice persoană care are un interes născut și actual. Instanța de judecată este obligată să o constate din oficiu după ce a ascultat opiniile participanților la proces.

31. Instanța de judecată reiterează că nulitatea este sancțiunea care se aplică în cazul în care la încheierea actului juridic civil nu se respectă condițiile de valabilitate. Nulitatea este mijlocul prevăzut de lege pentru a asigura respectarea condițiilor de valabilitate a actului juridic. În măsura în care un act juridic concret nu respectă aceste condiții, el este lipsit de efectele sale prin intermediul nulității.

32. Potrivit art. 329 alin. (1) Cod civil, în contractele cu consumatorii sunt nule clauzele abuzive, precum și clauzele prin care se derogă de la dispozițiile legale de la care este interzis a se deroga în detrimentul consumatorului (nulitatea de protecție).

33. Potrivit art. 1027 Cod civil, contractul se consideră încheiat dacă părţile au ajuns la un acord privind toate clauzele lui esenţiale. Sînt esenţiale clauzele care sînt stabilite ca atare prin lege,

care reies din natura contractului sau asupra cărora, la cererea uneia din părţi, trebuie realizat un acord.

34. Potrivit art. 1069 alin. (1) Cod civil, Clauza propusă de una dintre părți nu este negociată individual dacă cealaltă parte nu a putut să-i influențeze conținutul, în special deoarece aceasta s-a elaborat anticipat, indiferent că face parte din clauze standard sau nu.

35. În conformitate cu dispozițiile art. 1075 alin.(1) Cod civil, la evaluarea caracterului abuziv al unei clauze contractuale în sensul art.1072 alin.(1), art.1073 şi 1074 se va ţine cont de: a) respectarea obligației de transparență prevăzută la art. 1071; b) natura obiectului contractului; c) circumstanțele determinante în cadrul încheierii contractului; d) celelalte clauze contractuale; şi e) clauzele cuprinse în orice alt contract de care depinde contractul.

36. Potrivit art. 1076 alin. (1)-(4) Cod civil, clauza abuzivă este lovită de nulitate absolută. Această nulitate de protecție operează doar în măsura în care anularea clauzei avantajează partea care nu a propus clauza abuzivă. În cazul în care partea care nu a propus clauza abuzivă este un consumator, instanța de judecată este obligată să invoce nulitatea din oficiu. Dacă contractul poate fi, în mod rezonabil, menținut fără clauza abuzivă, celelalte clauze rămân valabile.

37. Potrivit art. 1077 alin. (3) Cod civil, sînt considerate abuzive clauzele care nu au fost negociate individual şi au ca obiect sau efect: 3) obligarea consumatorului de a respecta clauze cu care acesta nu a avut posibilitatea reală să se familiarizeze înainte de încheierea contractului.

38. Instanța de judecată atestă că, la data de 29.05.2021, Vîrlan Piotr și OCN „Iute Credit” SRL au încheiat contractul de credit nr. *****, prin care pârâtul a acordat reclamantului un credit, în mărime de 24 995,45 lei, pe un termen de 36 luni, valoarea totală plătibilă de către debitor constituie suma de 49 763,43 lei, dobânda anuală efectivă – 53,16%, costul total al creditului fiind format din:

- Comision de examinare a cererii 5 999,87 lei, rata dobânzii aferente 6,00% (2389,87 lei), flotantă;
- Comision de administrare lunară de 454,84 lei sau total 16 374,24 lei;
- Costul eliberării creditului prin bancomat este de 1,5% din valoarea creditului dispozibil de a fi retras, care este reținut integral în momentul retragerii primei tranșe.

39. Așadar, potrivit graficului de rambursare a creditului nebancar, reclamantul trebuie să restituie în total 49 763,43 lei, sumă care este compusă din:

- Suma creditului 24 999,45 lei;
- Dobânda aferentă 2 389,87 lei;
- Comision de examinare a cererii 5 999,87 lei;
- Comision de administrare lunară de 454,84 lei sau total 16 374,24 lei.

40. Pe cale de consecință, raportând situația de fapt la normele de drept material citate, instanța constată că, clauzele din contractul nr. *****din 29.05.2021 – comisionul de transfer în mărime de 1,5%; comisionul de examinare a cererii în mărime de 5999,87 lei; comisionul de administrare lunară în sumă de 454,84 lei sau suma de 16374,24 lei total din contract, precum și punctele „a”, „b”, „e”, „f”, „h” ale contractului sunt abuzive și se declară nule, întrucât nu sunt compatibile cu principiile de bază (esenţiale) ale reglementărilor legale și se observă o

prejudiciere disproporționată, contrar principiilor bunei-credințe a debitorului, or se instituie o disproporționalitate între suma creditului acordat și costurile ce urmau a fi achitate pentru acest credit.

41. În sensul celor expuse, instanța de judecată conchide că, prevederile contractuale indicate ale contractul nr. *****din 29.05.2021 nu au fost negociate, contractul de credit fiind redactat de creditor unilateral, potrivit unor clauze contractuale standard, pregătit pentru o multitudine de clienți, fără acordarea posibilităţii debitorului de a discuta conţinutul acestora.

42. Scopul instituirii nulității absolute a clauzelor abuzive constă în descurajarea profesionistului să utilizeze clauze abuzive în contractele încheiate cu consumatorii. Scopul menționat nu poate fi atins dacă în rezultatul constatării nulității absolute efectele clauzelor abuzive s-ar diminua până la limita stabilită prin lege. În acest caz, este necesară excluderea totală a efectelor clauzelor abuzive, astfel încât să se înțeleagă că, în cazul constatării caracterului abuziv al clauzelor contractuale, utilizatorul nu va putea miza pe reducerea efectelor clauzelor abuzive până la minimul legal, astfel fiind sancționat pentru practicarea clauzelor abuzive.

43. Conform art. 3 din Directiva 93/13 CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive, o clauză contractuală, nefiind negociată în mod individual cu consumatorul, este abuzivă, în cazul în care creează, contrar cerințelor de bună-credință, prin ea însăși sau împreună cu alte prevederi din contract, în detrimentul consumatorului, un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților care decurg din contract.

44. Se consideră întotdeauna că o clauză nu a fost negociată individual, atunci cînd a fost inclusă de către comerciant în prealabil și, din acest motiv, consumatorul nu a avut posibilitatea de a influența conținutul ei.

45. La fel notăm că, conform dispoziţiilor Directivei în contractele încheiate cu consumatorii p.1 fit. e) al anexei la art.3 alin. (3) sunt considerate clauze abuzive, utilizate într-un contract încheiat cu un consumator, în special dispoziţiile care: impun, cu titlu de penalităţi, consumatorului care nu şi-a îndeplinit obligaţiile, o despăgubire într-un cuantum disproporţionat de mare.

46. Instanța notează că, la caz, lipsesc indicii care ar demonstra că clauzele contractuale ar fi fost negociate. Negocierea directă cu consumatorul este echivalentă cu modificarea clauzelor contractuale, iar în lipsa unor probe concrete privind negocierea, instanţa constată că creditorul nu a dovedit prezumţia caracterului nenegociat al clauzelor standard.

47. Mai mult, instanța reține faptul că reprezentantul pârâtului, deși a cunoscut despre existența cauzei civile, s-a prezentat la ședința de judecată, nu a depus referință pe marginea cauzei prin care să demonstreze contrariul.

48. În conformitate cu art. 236, art. 238-241 din Codul de procedură civilă, instanța de judecată,

hotărăște :

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de Vîrlan Piotr către OCN ”Iute Credit” SRL, autoritatea Publică Comisia Națională a Pieții Financiare cu privire la declararea nulă a clauzelor, ca întemeiată.

Se contată nule clauzele abuzive din contractul de credit nr. *****din 29.05.2021 după cum urmează:

- Comisionul de transfer în mărime de 1,5%;
- Comisionul de examinare a cererii în mărime de 5999,87 lei;
- Comisionul de administrare lunară în sumă de 454,84 lei sau suma de 16374,24 lei total din contract;
- Punctele ”a”, ”b”, ”e”, ”f”, ”h” a contractului;

În rest cererea de chemare în judecată se respinge ca neîntemeiată.

Se explică dreptul părților de a solicita hotărârea redactată în cadrul termenului de decădere de 30 zile.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Chișinău în termen de 30 de zile din data pronunțării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău (Sediul Centru).

Președintele ședinței,

Judecătorul **Livia MITROFAN**